

What is the status of the קידושין when she does the אמריה?

מדאורייתא:

שיטה לא נודע למי קידושין דף ה עמוד ב
ספקא הוי וחוששין מדרבנן. וא"ת אטו כי מספקא לן מילא וחיישנן לספקא מדרבנן הוא דחיישין לה הא ודאי דינא
הוא דניחוש לה כיון דמספקא לן, יש לומר מדאורייתא פשיטא לן דהוו קידושין דמי כתב כי יקח ויאמר הוא, ועוד
דהא קיחה קיחה משדה עפרון גמרינן ובשדה היכא דיהיב כספא בין דאמר מוכר שדי מכורה לך בכסף זה בין
דאמר לוקח שדך קניה לי הוּו זביני זביני, אבל חכמים גזרו נתן הוא ואמרה היא אטו נתנה היא ואמרה היא.

הר"ן על הרי"ף מסכת קידושין דף א עמוד ב
איכא למימר דלא דמי דבשלמא נתן הוא ואמרה היא כיון שבשעת נתינה אמרה היא והוא שתק הרי הוא כמסכים
לדבריה כשם שאנו אומרים בנתן הוא ואמר הוא ושתקה היא דשתיקה דידה כהודאה וכאן נמי כיון שהוא שותק
בשעת נתינה י"ל שהוא מסכים לדבריה ואף על פי שלא פירש הוה ליה כמדבר עמה על עסקי קידושיה ונתן לה
קידושיה ולא פירש דקי"ל (דף ו א) כר' יוסי דאמר דיו הלכך איכא למימר דה"ל כנתן הוא ואמר הוא אבל נתנה היא
ואמר הוא כיון שאינו חשוב ליכא למימר דקרינן ביה כי יקח כלל ומשום הכי ליכא לספוקי דליהוּו קידושי אבל בעל
הלכות גדולות ז"ל כתב דנתנה היא ואמר הוא נמי ספיקא הוי ולא נראו דבריו. והאי לישנא דאמר' ספיקא הוי
וחיישין מדרבנן מספקא לי טובא דכיון דספיקא הוא הוה ליה ספיקא דאורייתא והיכי קאמר דחיישין מדרבנן הא
מדאורייתא נמי איכא למיחש והרב אלפסי ז"ל כתב בלשון הזה בהלכות ואם נתן הוא ואמרה היא חיישין מדרבנן
וצריכה גט ולא כתב ספיקא הוא ונראה שהוא סובר דכי אמרי' ספיקא הוא לאו דוקא דמדינא פשיטא לן דלא הוּו
קידושי כיון דאמרה היא אלא שחכמים החמירו בדבר ועשאוהו כספק ולישנא דספיקא הוא לפי זה לא אתי שפיר
והר"ם במז"ל כתב בפרק הנזכר נתן הוא ואמרה היא ה"ז מקודשת מספק ולא הזכיר מדרבנן כלל אלא ספק
קידושין ולפיכך אני מסתפק בכל ספק קידושין אי צריכה גט מדאורייתא או לא דאפשר דמדאורייתא שרי' משום
דאיכא למימר העמד אשה על חזקתה דמאי שנא מכל תיקו דממונא דאמרינן ביה העמד ממון על חזקתו והסכימו
בו כל גדולי האחרונים ז"ל שאפי' תקפו תובע מוציאין אותו מידו הכא נמי מדינא אית לן למימר הכי ושתהא מותרת
להנשא אלא שמפני חומרא דערוה אסרוה רבנן ומשום הכי אמרינן הכא דספיקא הוי וחיישי' מדרבנן. אבל הרב
אלפסי ז"ל כתב לקמן בפירקין [דף ח ב] בבעיא דרב מארי בכלב הרץ אחריה דסלקא בתיקו דהויא לה ספיקא
דאורייתא ולחומרא וצריך עיון:

מה היא הספק? (אם באמת יש ספק, ולא רק "חיישין מדרבנן")

הר"ן על הרי"ף מסכת קידושין דף א עמוד ב (same as above- first part)
איכא למימר דלא דמי דבשלמא נתן הוא ואמרה היא כיון שבשעת נתינה אמרה היא והוא שתק הרי הוא כמסכים
לדבריה כשם שאנו אומרים בנתן הוא ואמר הוא ושתקה היא דשתיקה דידה כהודאה וכאן נמי כיון שהוא שותק
בשעת נתינה י"ל שהוא מסכים לדבריה ואף על פי שלא פירש הוה ליה כמדבר עמה על עסקי קידושיה ונתן לה
קידושיה ולא פירש דקי"ל (דף ו א) כר' יוסי דאמר דיו הלכך איכא למימר דה"ל כנתן הוא ואמר הוא אבל נתנה היא
ואמר הוא כיון שאינו חשוב ליכא למימר דקרינן ביה כי יקח כלל ומשום הכי ליכא לספוקי דליהוּו קידושי אבל בעל
הלכות גדולות ז"ל כתב דנתנה היא ואמר הוא נמי ספיקא הוי ולא נראו דבריו.

רמב"ם הלכות אישות פרק ג הלכה ב

נתנה היא ואמרה לו הריני מקודשת לך, הריני מאורסת לך, הרי אני לך לאשה, או בכל לשון הקנאה, אינה מקודשת, וכן אם נתנה היא לו ואמר הוא אינה מקודשת, נתן הוא ואמרה היא הרי זו מקודשת בספק.

משנה למלך הלכות אישות פרק ג הלכה ב

[ב] ואם נתן הוא ואמרה היא ה"ז מקודשת מספק. הכי אמרינן בפ"ק דקידושין נתן הוא ואמרה היא ספיקא הוי וחיישין מדרבנן וכתב הטור ס"ס כ"ז וז"ל ואם נתן הוא ואמרה היא אם היה מדבר עמה על עסקי קידושין הוו ודאי קידושין ואם לאו הוו ספק קידושין וכתב הרמ"ה וכ"ש אם ענה הבעל הן בשעת נתינה דהוו ודאי קידושין אפילו אם אין עסוקין באותו ענין ע"כ. וכתב מרן הב"י דטעמא דמסתבר הוא. **ולכאורה נראה דסובר הרמ"ה דטעמא דמספקא לן בנתן הוא ואמרה היא היינו משום דהוא נתן סתם ולא נודע אם לשם קידושין או פקדון או מתנה וכי אמרה היא הריני מקודשת לך בזה שמא לא חש לדבריה ומש"ה כתב דהיכא דענה הן דמקודשת ודאי. דאי טעמא משום דמספקא לן דכי בעינן כי יקח הוא שהאמירה ג"כ יהיה שלו וכשאמרה היא לא מיקרי כי יקח. א"כ כי ענה הן מאי הוי והלא ע"י אמירתו נגמרו הקידושין. ולפי זה קשה דהטור סתם כאן כדברי הרמ"ה ובסמוך כתב בשם אביו הרא"ש בנתנה היא ואמר הוא דבאדם חשוב מקודשת ולא הצריך שתאמר היא תחלה הילך מנה ואתקדש לך ואח"כ שיאמר הוא הרי את מקודשת לי בהנאה זו כדברי רבינו שכתב כן (לקמן פ"ה דין ב') וע"כ דהיינו משום דאם איתא דלא ניחא לה הוה קאמרה ולא היתה שותקת ומש"ה אין צורך שתאמר תחלה ואתקדש אני לך ודי לן באמירת הבעל ולא אמרינן דלא חיישא לדבריו כי היכא דאמרינן בנתן הוא ואמרה היא דצריך שיענה הבעל הן דאל"כ איכא למימר דלא חש לדבריה. ולע"ד שתי תשובות בדבר. דשאני גבי נתן הוא ואמרה היא דכיון דהאיש יכול לישא כמה נשים לא איכפת ליה אם נראה שמסכים ואפילו אם דעתו למתנה והיא אומרת הריני מקודשת לך לא איכפת ליה ולפיכך מספקא לן אבל אשה כשנתקדשה שנאסרת על אחר כשנתנה היא ואמר הוא אם איתא דלא ניחא לה ולא לשם קידושין יהבה ניהליה היתה מוחה כיון שנאסרה על אחר. וקרוב לזה כתב הר"ן אההיא דתן מנה לפלוני ואתקדש אני לך אבל לומר דס"ל להרמ"ה ז"ל דקרינן כי יקח לא נהירא וצ"ע.**

חידושי הרשב"א מסכת קידושין דף ה עמוד ב

ואף על פי שהדברים מראין דלדעת מה שאמרה לו נתן הוא וכמו שפירש דמי מ"מ העדאת עדים בעינן דהמקדש בלא עדים אין חוששין לקדושין, א"כ כיון שלא פירש כן ואפשר שלשם מתנה נתן ולא לשם קדושין אף על פי שהוא מודה (נ"א: מוכח) דלשם קדושין נתן כמו שאמרה אפ"ה אין כאן עדות שמיעה ולא ראייה לשם קדושין (נ"א לשם עדות) אלא שהם דנין כונת הלב ואין כאן עדות, אבל בשהיו עסוקים באותו ענין כיון שהוא בעצמו נתרצה בהם מעיקרא ה"ז כאלו פירש עכשיו בשעת נתינה דאדבורא דנפשי' קא סמיך ויהיב. [ע'י בתשו' סי' תרי"ג].

בית הבחירה למאירי מסכת קידושין דף ה עמוד ב

עיקר קדושי כסף הוא שיהא האיש נותן לאשה כסף או שוה כסף **ויאמר לה הרי את מקדשת לי** או הרי את מאורסת לי או הרי את לי לאינתו ואין צריך לומר בדבר זה אלא שהלשון מבורר יותר בכך כמו שהתבאר אבל אם נתנה היא ואמרה לו הריני מקדשת לך אין זה כלום **נתן היא ואמרה היא** ר"ל הריני מקדשת לך בכסף זה שנתת לי הרי הן קדושי ספק וחוששין מדרבנן ואף על פי שספק תורה הוא שהרי עקר **הספק הוא בכי יקח אם רוצה לומר נתינה לחודה או נתינה ואמירה** מכל מקום אף הספקות של תורה אין איסורן אלא מדברי סופרים וכן כתבו גדולי המחברים ומכל מקום יש מפרשים בזו שספק סופרים הוא ומכל מקום אם של תורה או של סופרים קדושי ספק הם ומקצת מפרשים כתבוהו דוקא בשאין מדבר עמה על עסקי קדושיה הא אם היה מדבר עמה על עסקי קדושיה קדושי ודאי הם דלא גרע מהיה מדבר עמה על עסקי קדושיה ינתן לה ולא פירש ר"ל ששתקו שניהם שהיא מקדשת

ויפה כתבו ואף על פי שראיתי חולקים עליהם לומר דגרע וגרע מפני שבזו הם סומכים על אמירתה אין זה כלום שמאחר שאין אנו צריכים לאמירתה דבור שלה לא מעלה ולא מוריד כלל והרי זה כנתן הוא ואמר הוא ושאמרה היא גם כן שאין דבור שלה מפסיד כלום כך נראה לי ברור:

ראב"ד מבוא שקובץ שיטות קמאי (ה):
אלמא קסבר דאפי' אמירה היא במשמעות כי יקח. אימא סיפא טעמא דנתנה וכו' הא נתן הוא וכו' הוּו קדושי'.
אלמא קסבר נתינה בלחוד הוא במשמעות כי יקח

חידושי הרמב"ן מסכת קידושין דף ה עמוד ב
אבל נתן הוא ואמרה היא ספיקא הוי משום דכי יהיב אדעתא דתהא מקודשת לו יהיב, ואף על פי שלא פירש הוא באה היא ופירשה הסתם שלהם שעל מנת כן נתן.

חידושי הריטב"א מסכת קידושין דף ה עמוד ב
ולאו משום דבאמרה היא מדינא ליהוּו קדושין דהא ודאי אמירה שלו בעינן דכתיב כי יקח איש ולא שתלקח אשה לאיש, אלא טעמא דספיקא משום דחיישינן אף על פי שאמרה היא כיון שנתן הוא שמא היה דעתו בנתינתו על סתם שלה וכאילו אמר לה הילך כמו שאמרת שתהא מקודשת לי, אף על פי שלא פירש כן משום חומרא דאשת איש חיישינן להא מדרבנן לשוויה ספק מקודשת להצריכה גט, אבל אינו ספק גמור שהדין נותן יותר להתיר ומשום הכי לא תני ליה בהדיא בספק מקודשת, והלכתא כהאי איבעית אימא לחומרא.

תוספות רי"ד מסכת קידושין דף ה עמוד ב
ואי בעית אימא נתן הוא ואמרה היא ספיקא וחיישינן מדרבנן פירש שיש לומר קדושין הן דומיא דשדה שבין אם המוכר אמר לו שדי מכורה לך בין אם הקונה אמר שדך מכורה לי במנה זה וקבל המוכר המנה קנה. או דילמא יש לומר שאני הכא דכתיב כי יקח איש שכל הלקיחה יעשה האיש בין הנתינה בין האמירה. ודוקא נתן הוא ואמרה היא הוה ספיקא אבל נתנה היא ואמר הוא אין כאן בית מיחוש אך אם היה אדם חשוב ואמר בההיא הנאה דקא מקבילנא מתנתיך מקודשת לי כדבעינן למימר לקמן:

ר' אהברהם מן ההר
ומסתרא דוקא היכא דאינו מדבר עמה על עסקי קדושה שהוא צריך לומר הרי את מקודשת לי לבאר שהכסף נותן לה בתורת קדושין והואיל והוא צריך לדבר אם היא דברה מה שמוטל עליו שהוא הלוקח הוי ספיקא אבל אם היה מדבר עמה על עסקי קדושה שאינו צריך לדבר אלא תכף שנתן לה הכסף הויא מקודשת מקודשת ודאי שהרי הוא עשה כל המוטל עליו לעשות ואף על פי שהיא מדברת מה שאינו מטל עליה אין הזק בזה.

ספר הלכות גדולות סימן מ - הלכות קידושין
נתן הוא ואמר הוא פשיטא ליה דהוּו קדושי, נתנה היא ואמרה היא פשיטא דלא הוּו קדושי, נתנה היא ואמר הוא מספקא ליה וחוששין מדרבנן.

what if after she says it he responds "yes"

טור אבן העזר הלכות קידושין סימן כז
ואם נתן הוא ואמרה היא אם היה מדבר עמה על עסקי קידושין הווי ודאי קידושין ואם לאו הוי ספק קידושין וכתב הרמ"ה וכ"ש אם ענה הבעל הן בשעת נתינה דהוי ודאי קדושין אפי' אם אין עסוקים באותו ענין

משנה למלך הלכות אישות פרק ג הלכה ב
[ב] ואם נתן הוא ואמרה היא ה"ז מקודשת מספק. הכי אמרינן בפ"ק דקידושין נתן הוא ואמרה היא ספיקא הוי וחיישינן מדרבנן וכתב הטור ס"ס כ"ז וז"ל ואם נתן הוא ואמרה היא אם היה מדבר עמה על עסקי קידושין הווי ודאי קידושין ואם לאו הווי ספק קידושין וכתב הרמ"ה וכ"ש אם ענה הבעל הן בשעת נתינה דהווי ודאי קידושין אפילו אם אין עסוקין באותו ענין ע"כ. וכתב מרן הב"י דטעמא דמסתבר הוא. **ולכאורה נראה דסובר הרמ"ה דטעמא דמספקא לן בנתן הוא ואמרה היא היינו משום דהוא נתן סתם ולא נודע אם לשם קידושין או פקדון או מתנה וכי אמרה היא הריני מקודשת לך בזה שמא לא חש לדבריה ומש"ה כתב דהיכא דענה הן דמקודשת ודאי. דאי טעמא משום דמספקא לן דכי בעינן כי יקח הוא שהאמירה ג"כ יהיה שלו וכשאמרה היא לא מיקרי כי יקח. א"כ כי ענה הן מאי הוי והלא ע"י אמירתו נגמרו הקידושין.**

ביאור הגר"א אבן העזר סימן כז
(לג) ואם ענה כו'. טור בשם הרמ"ה **והן אמירה מעליא הוי**

what if they're ענין באותו ענין which works if they say nothing. Does the fact that she says הרי detract? אני מקודשת לך

ר' אהברהם מן ההר
ומסתרא דוקא היכא דאינו מדבר עמה על עסקי קדושיה שהוא צריך לומר הרי את מקודשת לי לבאר שהכסף נותן לה בתורת קדושין והואיל והוא צריך לדבר אם היא דברה מה שמוטל עליו שהוא הלוקח הוי ספיקא אבל אם היה מדבר עמה על עסקי קדושיה שאינו צריך לדבר אלא תכף שנתן לה הכסף הוי מקודשת ודאי שהרי הוא עשה כל המוטל עליו לעשות ואף על פי שהיא מדברת מה שאינו מטל עליה אין הזק בזה.

חידושי הרשב"א מסכת קידושין דף ה עמוד ב
אבל בשעו עסוקים באותו ענין כיון שהוא בעצמו נתרצה בהם מעיקרא ה"ז כאלו פירש עכשיו בשעת נתינה דאדבורא דנפשי' קא סמיך ויהיב. [עי' בתשו' סי' תרי"ג].

בית הבחירה למאירי מסכת קידושין דף ה עמוד ב
ומקצת מפרשים כתבו דוקא בשאין מדבר עמה על עסקי קדושיה הא אם היה מדבר עמה על עסקי קדושיה קדושי ודאי הם דלא גרע מהיה מדבר עמה על עסקי קדושיה ינתן לה ולא פירש ר"ל ששתקו שניהם שהיא מקדשת ויפה כתבו ואף על פי שראיתי חולקים עליהם לומר דגרע וגרע מפני שבזו הם סומכים על אמירתה אין זה כלום שמאחר שאין אנו צריכים לאמירתה דבור שלה לא מעלה ולא מוריד כלל והרי זה כנתן הוא ואמר הוא ושאמרה היא גם כן שאין דבור שלה מפסיד כלום כך נראה לי ברור:

תוספות רי"ד מסכת קידושין דף ה עמוד ב

ואי בעית אימא נתן הוא ואמרה היא ספיקא וחיישינן מדרבנן פירש שיש לומר קדושין הן דומיא דשדה שבין אם המוכר אמר לו שדי מכורה לך בין אם הקונה אמר שדך מכורה לי במנה זה וקבל המוכר המנה קנה. או דילמא יש לומר שאני הכא דכתיב כי יקח איש שכל הלקיחה יעשה האיש בין הנתינה בין האמירה.

הר"ן על הרי"ף מסכת קידושין דף ג עמוד א
תן מנה לפלוני ואקדש אני לך מקודשת מדין ערב. ממה שמצינו בתורה שהערב משתעבד למלוה אנו יכולין ללמוד שהיא מקודשת. ומיהו כתב הר"מ במז"ל בפ"ה מהלכות אישות דהיינו כשאמר לה הרי את מקודשת בהנאת מתנה זו שנתתי על פיך דאי לא הוה ליה נתן הוא ואמרה היא דאמרינן עלה דספיקא הוי [אבל אחרים אומרים דאפילו לא אמר כלום מהני דכיון דאמרה ליה] ואתקדש אני לך והוא נתן על פיה לא גרע ממדבר עמה על עסקי קדושיה דמהני אף על פי שלא פירש ולא דמי לנתן הוא ואמרה היא דשאני התם דנתן הוא תחלה ואין הדבר מוכיח שבתורת קידושין נתנו אלא בדיבורה ונמצא שבאמירתה נגמרו הקידושין ומשום הכי לא מהני אבל כאן הוא עושה מעשה קידושין לגמרי שהרי בנתינה זו [היא מתקדשת] בלא דבור אחר דה"ל דיבורא דידה כמדבר עמה על עסקי גיטה וקידושיה דמהני אפילו בסתם ודברי הרמב"ם ז"ל נראין לי עיקר דהא ודאי נתן הוא ואמרה היא דאמרינן דספיקא הוי משום תלקח אשה לאיש היינו כשאמרה כן בשעת נתינה אבל לאחר נתינה לא עדיפא שתיקה דידיה משתיקה דידיה היכא דנתן הוא ואמר הוא ושתקה היא